

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref.:
200803829-/TJB

Vår ref.
Sak/dok.: 09/03449-3
Ark.: 008

Dato:
21.9.2009

Høring - Nasjonalt digitalt universitetsmuseum

Det vises til høringsbrev av 1. juli 2009 for rapporten om "Nasjonalt digitalt universitetsmuseum" (NDU). Nedenfor følger Kartverkets kommentarer til rapporten.

Generelt støtter Kartverket at det gjøres en koordinert innsats for digitalisering og tilgjengeliggjøring av informasjon om materiale i samlinger ved universitetsmuseene. Fra Kartverkets side var det likevel ønskelig at rapporten hadde lagt større vekt på å belyse hvordan NDU og universitetsmuseene vil fungere i en geografisk infrastruktur, hvilke rammer en slik infrastruktur setter for drift av løsninger fra NDU og museene og særlig hvordan disse vil fungere innenfor Norge digitalt som organisasjon.

Etablering av NDU

Kartverket ser at etablering av en permanent organisasjon kan være hensiktsmessig, men vil samtidig peke på at dette kan skape usikkerhet knyttet til ansvar.

De enkelte universitetsmuseene har ansvar for hele verdikjeden knyttet til formidling, fra innsamling og mottak av arkivmaterialet til distribusjon og informasjon. En mindre koordinerende enhet ville kunne legge til rette for at museene selv forestår distribusjon og formidling av informasjon. Dette krever et standardisert forvaltnings- og distribusjonsregime. Erfaringer fra Norge digitalt-samarbeidet viser at bruk av felles standarder for desentralisert distribusjon kan sette etater i stand til selv å utføre distribusjon og formidling på en effektiv måte.

Digital formidling

Når det gjelder viktige fagfelt til støtte i arbeid med digital formidling (se pkt 2.3.1), vil Kartverket peke på at det også er behov for kunnskap om alle elementer knyttet til en geografisk infrastruktur ved slik formidling, så som geografiske databaser, digitale kart, georeferering, koordinatsystemer, internasjonale standarder for geoinformasjon mv. Geografisk manøvrering som metode for bruk av og tilgang til arkivmateriale er i sterk vekst, og det er viktig at en sikrer slik kunnskap i alle deler av produksjonsløypene fra digital forvaltning til digital formidling.

Listen mangler også referanse til behovet for pedagogisk og informasjonsfaglig kunnskap, som er vesentlig i formidlingsarbeid.

Arealplanleggerens historie

Her er det viktig ikke bare å referere til kommunens kartverk (s. 37). Det er mange andre data fra mange andre regionale og nasjonale etater som er relevante for arealplanleggeren.

Gjennom Norge digitalt tilbys flere hundre ulike datasett, og mange av disse er relevante for arealplanlegging. Det er viktig at alle disse har koblinger mot informasjonsbaser i de ulike leverandørene. Slik kjeding av tjenester møter mange utfordringer, bl.a. rettighetsproblematikk.

Eksempelet Askeladden s. 45

Vesentlige sider er utelatt i rapporten. Askeladden er både en database, en online tjeneste og en applikasjon. Kun databasen og applikasjonen er nevnt. Når man sier at Askeladden har 3600 brukere, så tenker man på applikasjonen. Askeladden leverer også online tjenester og fungerer dermed som en node i en tjenestebasert infrastruktur (SOA= service oriented architecture).

Trenden er at en ikke skal tvinges gjennom én sentral innsynsapplikasjon. Ved at Askeladden leverer online tjenester vil andre applikasjoner kunne gripe fatt i informasjonen, f.eks. kommunale saksbehandlingssystemer for byggesak, Vegvesenets saksbehandlingssystem eller alle andre som er knyttet til infrastrukturen. Riksantikvaren leverer data via Norge digitalt og når på denne måte ca 600 parter med informasjon som kan integreres i egne brukerløsninger.

Internasjonale hovedtrender, pkt 3.1.2

Bruk av geografi som inngang til stoff og som verktøy til manøvrering er i meget sterk vekst. Viktige eksempler er bilnavigasjonssystemer, kartløsninger knyttet til søkemotorer som Google og bruken av GPS i telefoner, kjøretøy mv.

Trenden må sies å være en internasjonal hovedtrend som rapporten ikke vektlegger, men som er viktig å fange opp ved utvikling av NDU.

Rettigheter (s.55)

Rettigheter ved kjeding og linking, i en distribuert infrastruktur (service oriented infrastructure (SOA) er utfordrende. En drøfting av dette mangler i rapporten. Den mangler også kategorien kart/geodata/flyfoto i pkt 4.3.1.1., som er en vesentlig type materiale med egne rettighetsforhold.

Utfordringer i innhentingsfasen

Det framheves på side 71 at det er utfordringer knyttet til GIS ved innmåling og at det ikke finnes enhetlige system innen kultur- og naturhistorie. Kartverket mener en her bør bygge på internasjonale standarder (ISO 19100-serien), OGC og det teknologiske rammeverket vedtatt av Norge digitalt.

Det er også viktig at de løsninger som bygges opp baseres på prinsippet om å forvalte data nær kilden og at en søker å unngå kopiregimer. Dette er et viktig punkt i forhold til EU's nylig vedtatte INSPIRE direktiv (Direktiv 2007/2/EF om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon), som er under innføring i Norge.

Dette betyr også at en i så stor grad som mulig utnytter nasjonale registre som koblingsbaser, av særlig viktighet stedsnavnsbasen SSR, adresse, bygnings- og eiendomsbasene fra Matrikkelen, Grensebase for administrative enheter (ABAS), vassdragbasen (nettverk og vann) og veidatabasen NVDB.

Utfordringer i formidlingsfasen

Det pekes på (i siste avsnitt side 72) at en skal bygge opp en teknologisk plattform for bruk av eksterne tjenester. Kartverket støtter dette, og mener at NDU har mye å hente i å benytte datatilfanget i Norge digitalt.

Men utredningen mangler her fokus på et svært vesentlig element i en NDU-strategi for formidling – distribusjon av egen informasjon gjennom online geografiske tjenester. Dette vil være WMS, WFS eller WS-tjenester etter ISO/OGC-standarder. En formidlingsstrategi fra NDU må ha som klart mål å tilby slike tjenester. Artsdatabanken er her et eksempel på en etat som har fått til koordinert leveranse av slike tjenester bl.a. fra museene.

Styrets mandat og sammensetning

Det er foreslått styremedlemmer fra ulike departementer (pkt 6.8.4.1, s 98). NDU vil i stor grad baseres på og være avhengig av utnyttelse av nasjonale og internasjonale standarder, heriblant geodatastandarder, og vil være leverandør av tjenester som skal samspille med andre etaters/ sektorers tjenester. Det bør derfor vurderes om det i tillegg til de foreslåtte representanter skal delta personer som representerer Fornyingsdepartementet (FAD)/Standardiseringsrådet og Statens kartverk/Norge digitalt.

Vedlegg

Det er positivt at det er utført kartlegging av status ved museene og at kartleggingen også har fokus på georeferering og GIS. Slik kartlegging bør utføres ved jevne mellomrom og bør dermed kunne vise utvikling av geodatatilbudet over tid.

Hvis det er noen spørsmål knyttet til Kartverkets høringsuttalelse, skal disse rettes til Arvid Lillethun, arvid.lillethun@statkart.no – 32 11 83 15.

Med vennlig hilsen

Laila Aslesen

Leder Juridisk tjeneste

Arvid Lillethun

Kopi: SKIN N0 Statens kartverk Informasjonstjenesten, Åge Hadler
SKKS K0 Statens kartverk Ledelse K-stab, Anne Cathrine Frøstrup
SKØT Ø1 Statens kartverk Økonomigruppen Økonomitjenesten, Arild StøaSKSK LED
Statens kartverk Ledelse Sjø, Gerry Larsson-FeddeSKLD LLOLO Statens kartverk
Divisjonsdirektør Land, John Hugh NaustdalSK NGIS B0 Statens kartverk Ledelse, Olaf
Magnus ØstensenSKIT I0 Statens kartverk Ledelse IT-tjenesten, Pål ArnesenSKPT P1
Statens kartverk Personaltjenesten, Per Christian HaraldsenSKGD GL Statens kartverk
Ledelse Geodesi, Per Erik OpsethSKFT F1 Statens kartverk Fellestjenesten, Tor
LaugenSKKS K4 Statens kartverk Planrådgiver K-stab, Tore Chr. Svensen
SKTI T30 Statens kartverk Tinglysingsavdeling, Turid Ellingsen